

Belangen: hoe kijkt de wereld naar IS?

Korte omschrijving werkvorm

Leerlingen lezen een tekst over de Islamitische Staat (IS) en vullen een schema in over bondgenootschappen en vijandschappen tussen verschillende landen en groeperingen in het Midden-Oosten.

Leerdoel

Leerlingen leren hoe IS is ontstaan, wat IS wil bereiken, en hoe de wereld tegen IS aankijkt.

Duur

30 minuten

Bronnen

- http://www.slate.com/blogs/the_world_/2014/07/17/the_middle_east_friendship_ch_art.html
- <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2014/08/real-threat-from-islamic-state--201482316357532975.html>
- <http://nl.wikipedia.org/>
- <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24179084>

Handleiding

1. Leg uit dat de leerlingen in duo's een opdracht gaan maken waarbij zij moeten uitzoeken welke landen vrienden van elkaar zijn en welke juist vijanden zijn.
2. Deel eerst de leestekst uit. Geef de leerlingen 10 minuten de tijd om de tekst te lezen.
3. Deel daarna het werkblad en het extra informatieblad uit. Laat de leerlingen in duo's de vragen beantwoorden.
4. Loop rond om leerlingen aan te sporen of te helpen.
5. Bespreek na 10 minuten de opdracht. Concludeer dat IS geen vrienden heeft in het Midden-Oosten. Begin eventueel nog een klassengesprek over de vraag waarom IS dan toch aantrekkingskracht uitoefent op islamitische jongeren uit de hele wereld (ook uit Europa).

Leestekst: wat is de Islamitische Staat (IS)?

IS heette eerst 'Islamistische Staat in Irak en Syrië (ISIS), ook wel vertaald als Islamitische Staat in Irak en de Levant (ISIL). Nu noemen ze zichzelf gewoon 'Islamitische Staat' (IS).

- IS wil een islamitisch kalifaat stichten in het Midden-Oosten. Een kalifaat is een staat die geregeerd wordt door een kalief, dat wil zeggen een opvolger van de islamitische profeet Mohammed.
- IS vindt dat alleen salafistisch-soennitische moslims het juiste geloof hebben. Wie zich niet bekeert, moet worden gedood.

Soennieten en sjiieten

Het verschil tussen soennieten en sjiieten is op veel plekken in het Midden-Oosten belangrijk. Beide groepen behoren tot de islam, maar al zolang als dat geloof bestaat, is er een verschil tussen de twee (een beetje zoals er een verschil is tussen protestanten en katholieken). Mohammed, die door moslims wordt beschouwd als profeet en boodschapper van God, stierf in 632. Wie moest hem opvolgen? De profeet was daar zelf bij leven niet duidelijk in geweest. Soennieten zeiden: zijn meest geschikte volgeling. Sjiieten zeiden: zijn erfgenamen. Zo ontstond een verschil in de manier waarop de islam geïnterpreteerd zou moeten worden.

Wanneer ontstond IS?

IS ontstond in 2003, na de inval van de Verenigde Staten (VS) in Irak. Deze mensen noemden zich bondgenoot van Al-Qaida. De groep vocht tegen de VS en ook tegen de nieuwe Iraakse regering. De Iraakse regering was namelijk overwegend *sjiitisch* (dat is een andere geloofsrichting binnen de islam). De meeste Irakezen waren niet zo blij met de agressieve methoden van IS. Bovendien zagen ze de toenmalige leider van IS als een vreemdeling die zich bemoeide met een nationale aangelegenheid.

In 2012 verlegde IS de aandacht naar Syrië. Syrië is een dictatuur en er heerst een burgeroorlog. Allerlei verschillende rebellengroepen vechten daar om de dictatuur omver te werpen. IS ging niet alleen meevechten tegen de Syrische regering, maar ook tegen sommige van de rebellengroepen, zoals het Vrije Syrische Leger en de Syrische Koerden. IS wil in Syrië namelijk niet zozeer de dictatuur bestrijden, maar de 'verkeerde' geloofsrichtingen: de Syrische dictator Assad is sjiitisch, en het Vrije Syrische Leger en de Koerden zijn in de ogen van IS ook geen goede moslims.

Hoeveel macht heeft IS nu?

Het lukte IS om grote delen van het noorden en oosten van Syrië in te nemen, waardoor de groepering controle kregen over veel olievelden. Begin 2014 viel IS ook Irak weer binnen. IS veroverde veel steden en gebieden op het Iraakse regeringsleger en beheerst nu de drie Iraakse provincies die aan Syrië grenzen. Bij elkaar bezet IS dus nu al een heel groot gebied, maar wil nog veel meer land veroveren. Daarbij is IS heel rijk: De mensen van deze groepering verkopen olie, ze vragen losgeld voor gevangenen, ze hebben banken overvallen en ze krijgen ook geld van onbekende rijke mensen.

Extra informatie: vriend of vijand?

1. IS en Al-Qaida zijn soenitisch. Ze willen dat er in het Midden-Oosten alleen soenitische regeringen zijn en gebruiken om dat te bereiken veel geweld.
2. Toch zijn IS en Al-Qaida inmiddels geen bondgenoten meer. Waar Al-Qaida vooral de legers van Irak, Syrië en de VS bestrijdt, doodt IS ook op grote schaal burgers die niet 'de goede islam' aanhangen. Al-Qaida is hier tegen en ook tegen de wrede methoden van IS: verkrachting, onthoofding en ander extreem geweld.
3. IS bedreigt bovendien de autoriteit van Al-Qaida. IS zegt dat Al-Qaida is afgedreven van het goede pad en dat IS de enige juiste vorm van islam aanhangt. Door het 'kalifaat' uit te roepen, zegt IS eigenlijk dat zij de baas zijn en dat alle moslims hen zouden moeten volgen. Dat vindt Al-Qaida niet leuk.
4. De regeringen van Irak en Syrië zijn allebei sjiitisch.
5. De Iraakse regering steunt de Syrische regering van Assad en andersom.
6. De VS willen vooral dat de landen in het Midden-Oosten stabiel worden, onder andere omdat de VS dan beter handel met ze kunnen drijven. Verder willen de VS voorkomen dat gewelddadige antiwesterse groepen als Al-Qaida en IS steeds meer macht krijgen en een gevaar gaan vormen voor de VS. De VS steunen daarom de Iraakse regering.
7. IS en de Syrische regering zijn natuurlijk geen vrienden, maar het is wel interessant om te weten dat Assad heel lang heeft gewacht met het aanvallen van IS. Waarschijnlijk heeft Assad ook handel gedreven met IS. Het komt Assad goed uit dat IS ook de Koerden en het Vrije Syrische Leger aanvalt. Als de verzetsgroepen ook tegen elkaar vechten, is de kans groter dat Assad de macht kan behouden, en dat is voor hem het belangrijkste.
8. De VS verwijten Syrië dat het land ruimte biedt aan terroristische organisaties en dat de regering chemische wapens gebruikt tegen de eigen bevolking. De VS willen dat Assad aftreedt. De VS hebben sancties opgelegd aan Syrië. Dat Syrië en de VS nu een gezamenlijke vijand hebben (namelijk IS), is een lastige situatie voor de VS.

Werkblad: vriend of vijand?

Vaak lijkt het in het nieuws alsof de wereld heel eenvoudig in elkaar zit: je hebt moslims in het Midden-Oosten en christenen in het westen, en die twee groepen zijn vijanden van elkaar. Het is makkelijk om te denken dat de verschillende landen in het Midden-Oosten daarom vrienden van elkaar zijn. En dat alle moslimlanden tegen de VS (of het Westen) zijn. Maar zo eenvoudig is het niet. De landen en groeperingen in het Midden-Oosten hebben elk hun eigen doelen en er zijn onderling ook allerlei vijandschappen.

Opdracht 1:

Geef antwoord op de volgende vragen:

1. Wat is het doel van IS?
2. Waarom vecht IS tegen de Syrische dictator Assad?
3. Waarom denk je dat IS zoveel geld bij elkaar probeert te krijgen?

Opdracht 2:

Hieronder zie je een schema met vijf landen en groeperingen. De vraag is: welke landen zijn bondgenoten en welke zijn vijanden van elkaar? Vul het schema in en beantwoord de vragen. Maak daarbij gebruik van de leestekst over IS en het extra informatieblad 'vriend of vijand?'

=vijand

=vriend

	Al-Qaida	Irak	IS	Syrië	VS
Al-Qaida					
Irak					
IS					
Syrië					
VS					

Heb je het schema helemaal ingevuld? Beantwoord dan nog deze vragen:

1. Wie zijn de bondgenoten van IS? En wie de vijanden?
2. Welke bondgenoten hebben Irak en Syrië met elkaar gemeen? En welke vijanden?
3. Zijn de vijanden van IS bondgenoten van elkaar?

Opdracht 3:

1. Het kwam de Syrische dictator Assad goed uit dat de verschillende verzetsgroepen in Syrië tegen elkaar gingen vechten. Wat denk je dat het belangrijkste doel van Assad is?
2. De Koerden zijn een volk van 35 miljoen mensen met een eigen taal en cultuur, maar zonder land. Ze zijn verspreid over onder meer Turkije, Syrië, Irak (Iraaks-Koerdistan), Iran en de vroegere Sovjet-Unie. De Syrische Koerden vechten tegen zowel de Syrische regering van Assad als tegen de IS. Wat denk je dat het doel is van de Koerden?

Antwoordmodel

Opdracht 1:

1. IS wil een eigen (soenitisch-) islamitische staat stichten, een zogenaamd 'kalifaat'. Ook wil IS dat zoveel mogelijk mensen zich bekeren tot hun geloofsrichting.
2. IS vecht tegen Assad niet zozeer omdat hij een dictator is, maar vooral omdat hij sjiïet is. IS wil Assad verdrijven en in plaats van Syrië (en de landen eromheen) een eigen staat oprichten.
3. Om een eigen staat op te richten is veel geld nodig. Je moet zorgen voor onderwijs, gezondheidszorg, enzovoort.

Opdracht 2:

	Al-Qaida	Irak	IS	Syrië	VS
Al-Qaida					
Irak					
IS					
Syrië					
VS					

Bondgenoten en vijanden in het Midden-Oosten.

(Bron: http://www.slate.com/blogs/the_world/2014/07/17/the_middle_east_friendship_chart.html)

1. IS heeft alleen vijanden, geen bondgenoten. Ook groeperingen die vergelijkbare doelen hebben als IS, wijzen het extreme geweld van IS af. *Wel oefent IS aantrekkingskracht uit op geradicaliseerde moslims in de hele wereld. Voor hen staat 'Islamitische Staat' waarschijnlijk niet voor 'onderdrukking' en 'geweld', maar voor 'gerechtigheid', 'succes' en misschien ook voor 'idealen'.*
2. Irak en Syrië hebben volgens dit schema geen bondgenoten gemeenschappelijk. *In het meer uitgebreide schema op slate.com is te zien dat Iran en Hezbollah bondgenoten zijn van zowel Irak als Syrië.*
-Irak en Syrië delen volgens dit schema wel vijanden, namelijk Al-Qaida en IS. *Ook Israël, Saoedi-Arabië en Turkije zijn vijanden van beide landen.*
3. Sommige vijanden van IS zijn elkaars bondgenoten, maar veel zijn het ook niet. *IS dwingt nu veel landen om samen op te trekken met landen die eigenlijk hun vijanden zijn. Voorbeeld: de VS en Syrië. Dat levert ongemakkelijke situaties op. Het is interessant om te kijken of de verhoudingen tussen landen hierdoor misschien gaan veranderen.*

Opdracht 3:

1. Het belangrijkste doel van Assad is waarschijnlijk om aan de macht te blijven. Onlangs dreigde de VS nog met een luchtaanval tegen het Syrische regime, maar nu iedereen bang is voor IS, hoeft Assad daar waarschijnlijk voorlopig niet bang voor te zijn.
2. De Koerden vechten feitelijk voor zichzelf en hun autonomie. Koerden zijn bijna overal een onderdrukte minderheid. Ze willen graag een eigen land krijgen.